

Daniela Bakić

Čudima
nikad
kraja

Copyright © 2018, Daniela Bakić
Copyright © ovog izdanja 2018, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Drage moje,

Niste stigle ni da se okrenete a već vam govore „vi“. Deca su vas prerasla. Sve više ličite na sopstvene majke. Muškarci oko vas se konačno ponašaju zrelo i odgovorno. Vodite uredan život, imate stabilne poslove, prijateljstva koja traju. Preživete ste toliko toga, i lepog i onog drugog. Negde ste između krize identiteta i krize srednjih godina. Govore vam kako su četrdesete nove dvadesete. I vi biste da zaustavite vreme, bar na tren. Niste sasvim sigurne da li je život koji vam se dešava čudesan ili samo čudan. Znete o čemu pričam? Znam da znate.

Dobro mi došle, i po drugi put.

Sadržaj

Časna pionirska	11
Mirno spavaj, nano	15
Pa zar u ovo doba...?	20
Bluz bluza plavih	24
A zubi, jesu li to sve vaši?	28
Imaš nešto na vratu	32
I zato te volim, lepa moja	37
Jer sutra je Osmi mart	40
Ko je ugasio svetlo	42
Praznik na usta (ne) ulazi	47
Po savetu lekara	51
Pun mi je kufer	55
I je l' čovek taj tvoj?	59
Savršeno nesavršena	63
Onako baš-baš	67

Ni pisma nit razglednice	70
Da l' sam došla il' sam pošla?	75
U zdravlju da se nosim	79
Skalamerija	82
Krempite	86
Kad bake odu	90
Nemoj da me nerviraš	95
Hešteg mama	100
Na časnu reč	105
Pile... ponekad	108
Mamin obojeni program	113
Kašće se samo	117
Sram i stid da me bude	121
Tehnički (ni)smo pali	125
Kad si kupim mali motorin	128
Gospodin čovek	132
Našli joj kandidata...	136
Ka' sam bila mala	139
Mama poslala	143
Velika bela pa još na ljubičice	148
Mama...u boji	153
Mislim, sve osim srca	158
Sudbina, sestro slatka	162
Sreća se jede prstima	167
Majka je da se (ne) sluša	171
Jesmo li rod il' nismo?	176

Džaba smo krečili	181
Ako i to preživimo	186
Moj deda golub.	190
Pile moje, pile tvoje	195
Šest koma dva	199
Nedelja	203
Ajd' za moju ljubav	206
I šta kažu mitohondrije?.	211
Magarac i ti i ja	214
Pa ti nemoj ići u školu.	218
Najbolje godine, ali za šta?	222
Sreća u opisu posla.	226
Kardio, neuro, endo i ništa	230
Džepno izdanje, meki povez	234
Naučno utemeljena pita	237
Dragi Deda Mraze	241
Moj dragi	245
Ja sad kao nešto znam	249
Bukadar mnogo, odnosno puno	253
O autorki	257

Časna pionirska

Sutra mi je rođendan. Punim... ma, punim mnogo godina. Onoliko koliko je moja majka imala kada sam ja upisivala fakultet. Dovoljno godina da mi kupaći ne stoji više kao prošlog leta. Više nisam tako mlada, svidelo se to meni ili ne. Više nisam u stanju da vratim liniju nakon nedelju dana dijete. Imam dovoljno godina da me grize savest svaki put kada pomislim na parče pice, dovoljno da ujutro, umesto kafe, pijem bljutave zelene bučkuriše, dovoljno da pogledam u svoj odraz u ogledalu i pomislim – vreme baš leti, ženo.

Jer, četrdesete su surove godine, ne praštaju ni boljima od mene. Sa četrdeset više ne možeš da stučeš kilo sladoleda mirne duše. Sa četrdeset biraš čokolade sa sedamdeset pet posto kakaoa. Čitaš deklaracije pod uslovom da su napisane krupnijim slovima. Izbegavaš aditive i konzervanse. Sa četrdeset, svake noći skidaš šminku pred spavanje. Nanosiš kreme. Nadaš se da pomažu.

Sa četrdeset, prednja kamera te izdaje. Filteri ne pomažu. Tvoja profilna slika na *Fejsbuku* stara je više od tri

godine. Metabolizam ti je usporen. Ti si usporena. Horda mlađih, lepših, zdravijih i pametnijih te pretiče. A ti još nisi spremna da predaš meč.

Na vitamine trošiš prosečnu platu. Znaš sve o selenu, cinku i nezasićenim mastima. Sa četrdeset si na „ti“ s internistom u domu zdravlja. Ideš po prve upute. Posećuješ specijaliste jer sve počinje pomalo da te boli. „Sve je to na nervnoj bazi“, govore dok te tapšu po ramenu. „Nije“, buniš se, „ne može biti.“ „A jeste li razmišljali da odete da popričate s nekim?“

Meni nije potrebno da *popričam s nekim*. Nije mi potrebna hemija. Meni treba samo ona čarobna stvarčica koja vraća vreme unazad. Ili ga barem zaustavlja. Jer, sve je to tako brzo, najednom, iznenada. Mislim, kada sam tačno prestala da nosim uske stvari? Kada je ona šljokičava senka koju sam papreno platila završila u nesaseru moje kćerke? Kada je subota prestala da bude dan za izlaske? I kada su naprasno svi počeli da mi se obraćaju sa „vi“? Ko im je rekao da to tako treba? Jer ja bih još malo da budem na „ti“ sa svetom.

Ono što sam mogla da uradim pre nekoliko godina, više mi ne polazi za rukom. Teško da mogu da popijem čašu vina, a da sutradan ne osvanem s glavoboljom kao da mi je glava prečnika metar i po. Svi me gledaju kao najgoru ludaču ako plešem na nekoj svadbi uz pesmu koja je bila hit pre dvadeset godina. Sve češće čujem kako su bore znak zrelosti, a ja ne želim da budem zrela. Ne želim da „okačim kopačke o klin“. Ne želim da idem unaokolo s torbom punom lekova i recepata. Ne želim da brojim kalorije i ugljene hidrate. Ne želim da se razumem u nalaze laboratorije, krvne slike, glikemijske indekse. Ne

zanima me šta je insulinska rezistencija. Ni metabolički sindrom. Ni adrenalni umor. Ne zanima me nizak nivo vitamina D. Ne, nikada nisam pila sveže ceđeni sok od korena kupusa. I ne nameravam. Barem još neko vreme.

Znam, nije lako. Promena boli. Čak i kada je nabolje. A nije. Boli to što više nisam sposobna kao nekada. Boli što me je vreme pregazilo. Boli me to što me boli i ono što me nikada nije bolelo. Boli me što se moje znanje o tehnici završava negde kod daljinskog upravljača. I dalje ne umem da prikopčam HDMI.

Moj telefon je pametniji od mene. A čak je i on star. Plašim se kartica. Volim keš. Zaboravljam PIN. Nedostaju mi čekovi. Klinci me šiju u *Slagalici*. Sećam se kada je počela da se emituje. Bolje da ne pričam... Dinosaur sam koji pamti VHS trake. Snimala sam pesme s radija na kasete, razvlačila kabl od telefona po kući, letovala u Poreču... Bila sam Titov pionir, ehej! Čula sam za tu Ritu Oru, ali nisam baš sigurna kako izgleda. Sve češće, dok vozim, menjam stanice jer ne uspevam da nađem pesmu na radiju koja je „moja“. Sada se svira neki drugi rokenrol, bejbe.

Nosim naočare. I ne pomaže to što svi kažu da mi dobro stoje. Skraćujem kosu na neku srednju dužinu. Nisam više za preduge frizure. Nisam ni za kratke. Nisam ni za šta. Zakazala sam kod nutricioniste. Spremna sam da izbacim gluten, šećer, loše masti, sve, samo da zaustavim to vreme. Govorim kako je nekada sve bilo bolje. Nije. Ali mozak funkcioniše tako da pamti samo ono što je lepo i dobro. Inače ne bismo opstali. Zaboravljam da odem po dete na trening. Zaboravljam da kupim mleko, platim članarinu... Sve teže se prisećam imena ljudi koje srećem.

Ne znam gde sam parkirala auto. Nervi odumiru. Impulsi putuju sporije. Trnem dok spavam. Pijem brutalne doze magnezijuma. Ne pomaže. Budim se rano. Idem na pijacu nedeljom pre osam. Stari sam model. Kvarim se, a rezervnih delova nema – više ih ne prave.

Ali četrdesete imaju i svojih prednosti. Svi lomovi, svi životni potresi, prekretnice – već su iza nas. Možda nisam postala predsednik udruženja astrofizičara ili otkrila lek protiv neke bolesti, ali nisam ni tako loša. U stvari, sasvim sam dobra u onome što radim i neko to sigurno ceni. Neko ne ume da uradi mnogo toga onako kako ja to radim i zato sam nekome i te kako potrebna.

Možda krenem u kuhinju i zastanem jer ne znam zašto i po šta sam došla. Možda usred rečenice zaboravim šta sam htela da kažem. Možda primećujem čukljeve na nogama (mogla bih se zakleti da juče nisu bili tu). Možda nekada ležim i pitam se – je li to baš to? Je li to sve? Da li je moguće da svemir nema neki bolji plan za mene? Da li je vreme da svojim željama kažem „zbogom“ i pristanem na dosadnu udobnost svakodnevice u narednih deset, dvadeset, pedeset godina? Da li je kasno? Rano? Za šta?

Rano je. Još se mi ne damo. Ima još vremena. Bar za još jednu Opatiju, jedan Poreč, jedan Solun, ko zna, uz malo sreće i neko krstarenje, možda. Kako znam? Pa lepo, znam. Jer ja sutra punim... Koliko godina? Trideset i... jedanaest. Toliko. Ne lažem, časna pionirska.

Mirno spavaj, nano

Buket gerbera u rukama, a u torbi dvesta grama kafe, sok od višanja i kutija keksa. Idem kod bake. Pritiskam taster za zvono na vratima. Opet ne čuje. Odrvne onaj televizor na najjače, pa je ne bi Bog dragi dozvao. Spustim ono cveće kraj vrata, pa sednem na stepenice. Šta ću, nema mi druge nego da sačekam da se vesti završe.

I tako, u odsustvu vaj-faja i pametnijeg posla, saznadoh ko je bacio suzavac na demonstrante u Parizu, kako je uvoz goveda i dalje zabranjen, kako cena nafte drastično opada i kakvo će sutra biti vreme, sve. Kako predoše na sport, sve se utiša. Skočim pa brže-bolje zalegnem na ono zvono, dok nije počela *Slagalice*.

– Ko jeeee!?! – pita s druge strane vrata.

– Ja sam, bako, Duda.

– Koooo!?!

– Dudaaaa! – čujem kako se primiče vratima, tiho i na prstima. Gleda kroz špijunku. Čuti. Ne diše.

– Ko je? – ponovi.

– Lopov, eto ko je... Aman, bre, baba, otvaraj, ja sam.

– A Dudaaaaa moja... – obradova se. – Ček' da nađem ključ, ne znam gde sam ga spustila, sad je tu bio.

Popravljam celofan na cveću. Znam da ne traži ključ. Nikada ta ne traži ključ. To je samo izgovor da se pogleda u ogledalo, popravi frizuru, stavi onaj đerdan od ćilibara i obuje nove papuče. Baba je stara frajla, ali drži do sebe.

– Dudoooo... – otvara vrata i širi ruke.

Propinje se na prste da me zagrlji. Grli me tako da posrćem. To ja zovem srećno grljenje, to kad me jako, jako stisne, pa me još malo prodrmusu desno-levo, zatim me pusti načas, kao da želi da se uveri da sam to stvarno ja, pa me onda još jednom stegne, jer koliko ima da se nismo videle, celih nedelju dana? Kamo sreće da se svi tako grlimo... Ali tako samo bake umeju da grle. Kad me privuče sebi, pa mi se obesi o vrat, pa osetim i ehoton i omekšivač i pomadu i zapršku – sve odjednom – e onda znam da sam zagrljena po najvišim standardima grljenja.

– Cveće? Pa što si se trošila, dete... nemoj da bacaš pare, šta će babi cveće? Kupi detetu čokoladu – prekoreva me svaki put. – Ccc... I kafa... i keks... vidi ti nju... a jesam ti lepo rekla da mi ništa ne treba, ima baba svega.

– Znam da imaš, al' stavi u špajz, nije kvarljiva roba, nek ima.

– Ček' da ti dam patofne – kaže.

Inače, to „ček' da ti dam patofne“ je lep način da nekom kaže da mora da se izuje, jer u babinu se kuću obujen ne ulazi. Ta je izuvala sve – od predsednika kućnog saveta, preko poštara, pa do lekara hitne pomoći, kad su jednom došli po dedu. Jer zna se – mo'š biti bog otac, kod babe

obuven nećeš. I tako, nazuh patofne i baba me sprovede u rezidenciju. A tamo, sve tip-top.

– Kako ti je, baba, uvek sve ovako čisto?

– Čisto mi je, kad nema ko da mi prlja. Šta ja da isprljam? Jedan tanjirić, jednu šerpicu?

– Pa dobro, poslaću ti ja Bebu i Vladu, ima o jadu da se zabaviš. Kod nas je uvek lom.

– Neka, neka, setićeš se ti babe kad budeš u mojim godinama, pa svi odu a ti kô panj, sama. Nego, kako su deca? (Dugo mi je trebalo da se priviknem na to da je i Vlada za nju dete, al' kad imaš njene godine, svi ispod pedesete su za tebe na neki način deca.)

– Dobro su, Vlada radi, Beba je na treningu...

– A što ideš u tim iscepanim pantalonama? – pita me.

– Pa to je moda, baba.

– I nije ti neka moda. Nekad smo krpili da nam duže traje, a vi, deco, danas cepate li cepate. I opet si se šišala... Onakvu kosu lepu odsekla... Eeeee...

Iscepane farmerke, kraća kosa i dijeta su tri stvari koje baba nikako da mi oprosti. Za nju sam uvek mršava i „ništa ne jedem“. To je tako i nema tu šta. Baba je baba i baba tera po svom. Postoje stvari koje joj nikada neće biti jasne, ma koliko se ja upinjala da joj objasnim. Muzika koju slušam... „Kako može neko slušati strane pesme pored tolikih naših dobrih pevača?!“ Ali, bilo kako bilo, baba je zakon. I nigde nije kao kod bake.

– Uzmi bombonu – nutka me, jer baba je, kao i sve babe ovoga sveta, neiscrpan izvor mentol bombona. – Imam lepu čorbicu, da ti podgrejem?

– Neka, bako, nisam gladna – govorim dok muljam onu bombonu po ustima.

– Ih, ti nikad nisi gladna! A štrudla? Da vidiš što imam štrudlu, ma ima da probaš parče, pa kud puklo!

– Pusti, mani me štrudle, sedi da pričamo... Kako si?

– Kako moram – kaže i gladi mušemu. – Ne žalim se. Staro čeljade, mora nešto i da zaboli. Dobro je dok mogu da ustanem, dok me niko ne dvori. Leđa zaboje pa prođu, kuk žigne pa prestane, ali samoća ubi, moja Dudo.

– Doći ću ja ponovo sutra – rekoh i osetih kako me krivica nagriza kao stara rđa.

– Ma ne kažem ja to tebi, nego eto, onako. Sama ležem, sama ustajem... Kad nemam s kim, pričam sama sa sobom. Pomisliće ko da sam poludela. A nisam. Još.

– Naravno da nisi... Lep ti je taj đerdan – pokušavam da promenim temu.

– Ostaviće to tebi baka kad umre – govori i prelazi prstima preko čilibara.

– Bako, znaš da ne volim kad pričaš o tome!

– I đerdan i onu dedinu kuću na selu. To je tvoje. Nemoj nikada da zaboraviš ko si i odakle si. I od kojih si... A sigurno nećeš jedno parče štrudle?

– Ne mogu, bako. Jela sam. A i morala bih da kre-nem... Bebi se završava košarka u osam.

– Pa ako moraš, moraš – uzdiše i ustaje da me ispra-ti. Pridržava se usput za zidove. Kaže, zanosi se nešto ovih dana. „Pritisak, šta li je?“, govori dok se obuvam u predsoblju.

– Stani, zamalo da zaboravim... – odlazi do špajza i vraća se s kutijom keksa upakovanom u belu hartiju. Slutim napolitanke. One što sam joj prošli put donela. Mi to svaki put tako, uzimala – davala.

– Ponesi Bebi... i pozdravi kući... Uuuu, stani, imam još nešto. Uvek me tako smeteš, pa ne znam šta sam htela.

– Šta je to?

– Supa – reče i umota mi teglu u stare novine. – Evo... Samo drži ravno, da ti se ne prospe. I poljubi decu.

Pa zar u ovo doba...?

Odzvonilo je tačno osamnaest puta pre nego što je podigla slušalicu i hrapavim glasom tiho rekla „halo“.

- Šta radiš, mama? – upitala sam.
- Spavam – rekla je.
- Sad? U pola devet?
- A šta bih drugo?
- Okej... nastavi da spavaš. Izvini što sam te probudila.
- Kako je Beba? – upitala je.
- Dobro. Spava.
- Pa eto, vidiš, svi spavamo, samo ti vileniš u ovo doba.

Hmmm, zamislih se. Ne sviđa mi se kud ovo vodi. Mislim, otkad je pola devet *ovo doba*? Otkad se u pola devet *vileni*? I otkad moja majka ide u krevet tako rano? Znam. Otkad je počela da stari.

Ne znam kada je to tačno počelo, ali istina je – čak i moja majka stari. I to brzim korakom. Zaboravlja. Slabije vidi. Gubi naočare. Zadrema ispred televizora. Budi se rano, prerano. Izmišlja obaveze. Usisava u sedam ujutro.

Vreme crta staračke pege na njenim rukama. Rečenice započinje sa „u moje vreme“ i sve češće podseća na sopstvenu majku.

Pre neku noć, komšija iz stana iznad njihovog dobio je dete. Veselje je trajalo do sitnih sati. Moja majka je pozvala komunalce. Smetala joj je glasna muzika.

– Stvarno si baksuz, pa nisu ti u kući svirali.

– Nisu, al' sve mi tu, u mali mozak, udaralo! Nek ide u kafanu ako mu se slavi, pošten svet u to doba spava.

– Stvarno si postala neviđen hejter, mama.

– Šta ti je to? – upitala je.

– Hejter ti je kad postaneš sve ono što si mrzeo do pre nekoliko godina – kad zakeraš i tražiš dlaku u jajetu i kad ti ništa nije potaman. Kad ti se između očiju urežu dve oštre bore jer si stalno smrknuta. Kad te svi pitaju šta ti je, a ti odgovaraš: „Ništa.“ Kad si stalno nadrždana i ljuta. Kad ti je svako i kriv i dužan, i kad te svi izbegavaju.

Milanka začuta. Nešto joj, očigledno, nije bilo jasno.

– Ti me ne izbegavaš, vidiš da dolaziš triput nedeljno.

– Ne izbegavam te. Ne još. Ali ako tako nastaviš...

– Kako?

– Eto tako, ofanzivno, napadački... Ima i lepših načina da se ostari, mama. Nisi jedina. I drugi spavaju popodne. I drugi zaboravljaju imena, brojeve telefona. Ni drugi ne umeju da koriste kompjutere, mobilne, pa opet žive. I to lepo žive. A ti se žališ na sve i niko ti živ ne valja. Ni ja ti ne valjam, znam. Žališ se na vreme, poštara, kasirku, cene u radnjama... Ideš da baciš đubre u kućnim papučama. Istu trenerku nosiš nedelju dana. Gledaš rijalitije. Ti nikada nisi gledala rijalitije, mama. Gde je nestala žena koja je čitala Pekića?

– Ženu koja je čitala Pekića boli glava – reče mama. – I leđa. I seva joj niz nogu sve do malog prsta. Žena koja je čitala Pekića pije šest vrsta lekova. Ujutro, u podne, uveče. Ta ista žena ima više godina nego ti i tvoje dete zajedno. A ni ti više nisi u cvetu mladosti, dušice. Ova žena konačno može da odahne. Da kaže svakome sve što misli. Ova žena nema razloga da nešto krije i da se ustručava. Možda me sažaljevaš, možda misliš da sam matoro zakeralo, možda se stidiš mene isto kao što si me se stidela kad ti je bilo trinaest godina, ali tvoja majka tek sad shvata neke stvari. Možda imam dioptriju minus pedeset, možda mi vid jeste oslabio, ali što se mene tiče – tek sam sad progledala. I zato ne dam da me vaćare u radnji za pedeset grama salame, ni da mi podvaljuju bajat hleb od juče, i zato ne dam da mi trešte iznad glave do pet ujutro, i zato usisavam nedeljom dok je jeftina struja. Štedim, svidelo se to tebi ili ne. Ne znam koliko ću još da poživim, ali hoću da bude kako treba i da uđem u finale kako dolikuje. Gazim sedmu deceniju i može mi se. Pa makar bila... kako si ono rekla... fajter.

– Hejter – ispravih je.

– Hejter, fajter, kako god.

– Okej – rekoh – skapirala sam. Sve je okej. Teraj po svom kao što si uvek terala, pa dokle doguramo. Nisam te zvala da se svađamo, nisam te napadala, samo sam rekla da nije trebalo da zoveš policiju zato što se neko, negde, blizu tebe radovao. I ti si nekad slavila, i ti si „odvrtala muziku do daske“, nekad si se radovala poštaru zato što je zgodan a ne zato što nosi penziju. Al' nema veze, proći će. Nastavi tako i sve će biti okej. Za nekoliko godina, niko te neće zvati, niko neće pitati kako si. Beba će odrasti taman

---

toliko da prestaneš da je zanimaš, meni će se živci istanjiti do te mere da ću te zvati jednom mesečno. Ostalim danima podizaćeš slušalicu samo da proveriš da li telefon još uvek radi. Ješćeš jedan hleb po nedelju dana jer nećeš imati s kim da ga поделиš. Skupljaćeš mačke oko zgrade. Komšije ti se neće javljati u liftu. Večeraćeš u pet. Pričaćeš sama sa sobom, kao ona luda Ivanka što je živela u našoj zgradi kad smo bili mali. Moći ćeš da uključiš bojler po jeftinoj struji do mile volje, ali nećeš imati nikoga da ti potroši svu toplu vodu. Niko neće želeti da sluša prazna naklapanja o tvojim bolestima, simptomima, operacijama. Zvaćeš hitnu tek da s nekim progovoriš. Jedina zabava će ti biti *Slagalice*. Skočko, pik, herc, pik. Tri pogođene, jedna na mestu. A sad izvini, idem da spavam.

– U ovo doba?

– U ovo doba.

Bluz bluza plavih

Ne znam kako to da kažem, ali u moje vreme se u školu polazilo nekako tiše, s manje buke. Nismo imali, ali smo se dovijali kako smo znali i umeli. Ako se moglo – kupovalo se novo, ako se *nemoglo* – zajmilo se. Nasleđivala sam knjige od jedne sestre, torbu od druge, nosila cipele lanjske, *nek izgura do prve kiše a posle ćemo videti*. Za razliku od ove današnje nejači, mi smo nosili „bluze“, kako smo ih zvali, prave školske, tamnoplave bluze – dugi rukavi, dužina četiri prsta ispod kolena, amblem škole na reveru, sve po pravilu službe. Nismo mnogo zagledali, a nismo ni marili za ono ispod bluze, jedni su nosili šta su hteli, drugi šta su imali. Okej, možda nismo svi bili isti, ali smo bili nekako *istiji*. Danas je drugi vakat, imamo više, ali nit' znamo, nit' umemo. Nema „pozajmi“, nema „pokloni“, samo „kupi, kupi, kupi“!

U to ime bi onaj ko ne zna šta su sukobi širih razmera trebalo samo da ode do prve knjižare, dan uoči početka školske godine. Adrenalin skače jer valja nabaviti

udžbenike i sav ophodni i neophodni pribor. Pernice, gumice, uglomeri, tempere, četkice, glina, plastelin, voštane, vodene, drvene bojice... Roditelji se otimaju oko radnih listova, jedna me histerična majka slučajno zakači šestarom po ruci, mislila sam – zbogom, diko, završiću na ušivanju. Dvojica se očeva zamalo ne pobiše zbog ranca. „Ja sam ga prvi uzeo!“ „Nisi, ja sam!“ „Ja sam!“ „Ja sam!“ Ajte, gospodo, mislim se, lakše to malo – pa nismo deca.

Ni kod nas u kući nije ništa bolja situacija – smak sveta, otprilike. Jer kad imaš dete koje voli školu – ništa, ama baš ništa ne sme da fali. Sve treba sad i odma'. Učiteljica vraća kući ko nema. Ma šta „vraća“?! Ispisuje iz škole, eto.

„Mama, kupi sveske... Mama, nemam blok... Mama, jesi uplatila ratu za knjige? Mama, kako ću bez rasporeda časova? Mama, jesi bila u školi da vidiš koja sam smena?“ „Videla sam na internetu, prva ste smena.“ „Ali mama, možemo li, molim te, ipak da odemo do škole, šta ako su na internetu pogrešili?“ Oprezno dete, nema šta – dok ne vidi sopstvenim očima, ne veruje.

Noć pred polazak jedva je oka sklopila. „Što ne spavaš, mila?“ „Plašim se da ne zakasnim u školu.“ „Samo ti spavaj, a ja ću da navijem sat.“ „A šta ako se i ti uspavaš, mama?“ „Da li se mama ikada uspavala?“ „Nije.“ „E pa spavaj onda i pusti mene da brinem o tome.“

Ujutro je, naravno, bila budna pre svih. Dok sam bauljala u bademantilu, čekala me je umivena, očešljana i obučena. „Mama, ja sam jako uzbuđena što je danas prvi dan škole, jesi i ti isto tako uzbuđena?“ „Jesam, i ja sam *jako uzbuđena* što je danas prvi dan škole.“

Kako da ne budem uzbuđena? Kreće škola, kreće akcija, kreće sve ono bez čega bi ovaj život bio tako siv